

"וְאָשָׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים וְאַבָּא אֶתְכֶם אֵלַי" (יט', ד')

פסוק זה מלמד אותנו כיצד נסתרות הם דרכי האל. ששלח שפע במצרים והעשיר אותם יותר מכל המדינות העולם, וכל זה בשביל בני ישראל שבצאתם ממצרים הראו להם נפלאות בתחום הגשמי שציווה הקב"ה על בני ישראל את ביזת הים.

משל למה הדבר דומה שנערכה תחרות בין כל בעלי הכנף מי יהיה מלך בעלי הכנף בכל העולם. ומי שיצליח להתרומם הכי גבוה בשמים ובזמן הכי מהיר יזכה וימלוך על כל בעלי הכנף ויזה לפרס כספי גבוה.

נאספו הנשר הינשוף הנץ התנשמת, בז, היוניים העורבים ועוד הרבה בעלי כנף, והייתה גם ציפור זעירה וקטנה שבקושי הבחינו בה. בשריקת הפתיחה התחילה התחרות וכולם עלו וטסו בשמים במהירות הבזק ולא לקח הרבה זמן להבחין כי הנשר מוביל הן במהירות הן בגובה הטיסה וכולם מתחתיו. בציפור הזעירה אף אחד לא הבחין כי לפני ההמראה היא התחבאה על גב הנשר והנשר עף למרומים במהירות עד שהגיע למצב כשהוא הסתכל למטה רואים את כולם קטנים, והשופטים על הקרקע כמו נקודות אז הבין הנשר שפשוט לו שהוא מלך העופות, והנה שאר מתחריו סימנו מלמטה לרדת וברור לכולם שהוא המנצח. הנשר התחיל לנחות והציפור הזעירה קפצה מגבו למעלה ונוצרת תמונת מצב מנקודת מבט השופטים שהציפור הזעירה עפה יותר גבוה מהנשר, וכולם נדהמו מי הוא מלך העופות. אך הנשר לא הבחין בזאת וכל דרכו חזרה על הקרקע מחשבתו איך ללגלג על המתחרים וכל מיני מחשבות של יוהרה וגאווה וכשנחת התהלך הליכה אצילית וגאה ופנה לשופטים בשאלה, נו מי מלך העופות? וכולם ענו בשפה אחת הציפור הזעירה שמעליך. נבהל הנשר הביט בשמים ונחרד הכיצד זה יתכן, ע"כ.

הנמשל, הציפור הזעירה משולה לעם ישראל שהקב"ה הוריד שפע למצרים כדי שבזמן הגאולה "ישא אתכם על כנפי נשרים" שהנשר משול למצרים. שלמצרים לא נותר כלום לא כסף ולא זהב אלא רק ביזה ובזיון וכל הצלחתה ושגשוגה זה כדי שבני ישראל יצאו ברכוש גדול.

ישראל לסגולתו

לא תשנא את אחיך – בלבבך

אומר ה"חפץ חיים" להלכה: אדם שלא דבר עם חברו ג' ימים מתוך שנאה שהיתה ביניהם - מכאן ואילך עובר על "לא תשנא את אחיך בלבבך".

פעמים רבות אדם נוהג לאחר שהיה לו ריב או סכסוך עם חברו, לחדל מלדבר עמו, וחושב שבכך השתיק את אש המחלוקת והנו "איש שלום". וזה אינו כן - הפסקת הדבור גורמת הגדלת השנאה בלב לאין שעור. את השנאה שבלב אי אפשר לעקר - רק על ידי הדבור, שמשוחחים יחד, ומגלה כל אחד מה שיש בלבו על השני, וכך מגיעים לעמק השוה, אבל השתיקה להפך - גוררת שנאה עמקה מאד, בבחינת "ולא יכלו דברו לשלם" (בראשית לו, ד), שאינו מסגל לדבר עם חברו לשלום מחמת השנאה שבלבו. לכן פלל גדול נקט בידך: הדבור מסיר את השנאה.

כמו כן הזכרנו למעלה, אם יש אדם שהנך שונאו מחמת שאינך סובל את טבעיו, מראהו, הנהגתו, וכל שכן אם עשה לך שלא כרצונך, ואז אמנם הנוחיות שלך דורשת להפך ממנו ולא לדבר עמו או לדבר עמו כמה שפחות - דע שבכך הנך מגביר מאד את השנאה ביניהם, ואף אם אין שנאה גלויה - שנאה פנימית גם כן אסורה, כמו שנאמר: "לא תשנא את אחיך בלבבך", ואדרבה, שנאה פנימית טמונה גרועה משנאה גלויה, וכמו שהצטינו אחי יוסף שגלו את שנאתם ולא כסוה ולא נהגו אחד בפנה ואחד בלב.

לכן, אם אתה מרגיש שעולה בלבך שנאה על חברך, ופעמים שזו שנאה עמקה וקשה, ואינך יודע כיצד להסירה, שום התבוננות לא עוזרת לך עד שממש אינך יודע כיצד לברר ממנה, ויתכן וחברך בכלל אינו יודע שאתה שונאו, כי זו הרגשה אישית שלך שהנך מרגיש סלידה נוראה מאדם מסוים - העצה היעוצה: לך דבר עמו, הראה לו פנים שוחקות - אף שלבך לא שלם עמך, וגם הוא יראה לך פנים שוחקות, ובכך תרגע מאד משנאתך.

ואין בזה משום אחד בפנה ואחד בלב בכך שאתה מעלים את שנאתך, בין שהנך עושה זאת במטרה להסיר השנאה ולהכניס את האהבה. כי כל מה שגזרו חז"ל לא להיות אחד בפנה ואחד בלב - כשאדם שונא וחושב להרע לחברו וכלפי חוץ מראה לו אהבה. זה מגנה ושנאו מאד. אולם כשאין אתה חושב לעשות רע לחברך, אלא שיש לך שנאה עליו, ואדרבה, הנך חושב להסיר את אותה שנאה בעצה זו של דבור ופנים מאירות, אזי - אפלו שזה כלפי חוץ אך במטרה לעקר את השנאה שבלב - כך ראוי וחובה לעשות. (הרב יעקב ישראל לוגאסי)

אמונה

נ. על ידי אחדות שיהיה בישראל, יבוא משיח. (ספר המידות)

הליכה לכותל

חתן וכלה שהולכים לכותל בתוך שבעת ימי המשתה, אינם חייבים לקרוע את הבגד אף על פי שלא ראו את הכותל יותר משלושים יום.

חיוב הקריעה בראית הכותל, נפסק להלכה בשולחן ערוך (אורח חיים סימן תקסא סעיף ב), וראה מה שכתבנו בס"ד בחלק א (עמוד קסז). ומה שכתבנו שחתן וכלה פטורים מקריעה, כן כתב בספר נטעי גבריאל (ה' נישואין חלק ב עמוד קכח) בשם הגאון רבי שריה דבלצקי שליט"א בקונטרס 'אחר כותלינו'.

שער השבת אבידה

מסופר בירושלמי על רבי שמואל שעלה לרומי, ושמע כרוז במדינה, שכל מי שימצא תכשיט יקר שאיבדה המלכה, ויחזירו תוך שלושים יום, יקבל סכום כסף מהמלכה, אך אם יחזירו לאחר 30 יום ייהרג.

מצא רבי שמואל את התכשיט, והמתין שיעברו שלושים יום, ולאחר מכן השיבו למלכה. אמרה לו המלכה: האם לא שמעת שמי שיחזיר לאחר 30 יום ייהרג?

אמר לה: שמעת, ואף על פי כן לא החזרתי לך אותו, כדי שלא תאמרי שבגלל פחד הכרוז החזרתי את האבידה, אלא מפני שכך ציוה עלי הקדוש ברוך הוא. המלכה השתוממה לדבריו ואמרה: "ברוך אלקי ישראל". (הרב אברהם ישראל)

משהו לנשמה

מצוות לא תעשה שלא לפסוע על המזבח

שני אנשים משכילים החליטו לנסוע אל הרבי מאלכסנדר כדי להתל ברבי. הם נדברו כי יכנסו אליו, ישאלו אותו אודות דבר מה שכביכול הם צריכים, ולאחר שובם יהיה להם חומר להתלוצץ על הרבי ועל חסידיו.

אמרו ועשו, שכרו עגלה שתוליכם מהעיר לודז' אל אלכסנדר, והגיעו אל הרבי בערב שבת. תחילה נכנסו לברך את הרבי מאלכסנדר בשלום, אך הרבי לא דיבר עמהם מאומה. משכילים אלו נשארו לשהות שם בשבת קודש, הם דאגו להצטייד בבגדי חסידים והתנהגו כמותם כדי שאף אחד לא יחשוד בהם.

ביום ראשון נכנסו אל הרבי כדי לבקש ממנו ברכת פרדה, כדרך החסידים, אך כונתם היתה לתהות על דרכי הרבי כדי ללעוג לו.

שאלם הצדיק: "האם למדתם פעם חומש?"

תמחו לשאלה ולגלגו בלבם על כך, וכי מי ידמה להם במקרא ובדקדוק לשון הקודש חשבו בליבם, ואדם זה שואל שאלה זו כנראה שאינו מכיר בבני אדם, ומיד ענו לו:

"כן למדנו חומש".

הוסיף לשאלם: "האם ידעתם את הפסוק שבסוף פרשת יתרו: "ולא תעלה במעלות על מזבחי?"

"כן", ענו והחלו לפרש את הפסוק כפי שהרבי ביקשם, ובלבם צחוק על הבקשה המוזרה.

אמר להם הרבי: "לא בכך הוא הפרוש אני אפרשהו לכם, "במעלות" הוא מלשון "נפש כי תמעול מעל" "מזבח" הוא הצדיק שזובח את יצרו ותאותו לה', כוונת הפסוק שלא תלך בערמומיות למעול מעל בצדיק "אשר לא תגלה ערותך עליו" שאם לא תשמע, רק תעלה במרמה ומעל על הצדיק, אז הצדיק יגלה את אשר אתה עושה במסתרים דברים מכוערים ומגונים, שתבוש בהם".

כשמוע שני המשכילים את דברי הצדיק אחזה בהם חרדה ונמס ליבם כדונג, ולא יכלו לזוז ממקומם מגודל הבושה שכיסתה פניהם. הצדיק הוכיחם על מעשיהם וגילה לפנייהם את תעלומות מעשיהם המכוערים שעושים בסתר. השנים כפפו ראשיהם ובכו בדמעות שלישי. אחר כך נחמם הרבי, דיבר על ליבם דברי תשובה, ולא זזו משם עד שנעשו בעלי תשובה גמורים, וקבלו עליהם דרך תורה ומצוות

(613 סיפורים על תרי"ג).

התלהבות בעבודת ה'

מסופר על חסיד אחד, אשר התארח פעם אצל רבו בשבת ושם ראה ותמה איך רבו מתנהג בשבת הן בתפילה, בקידוש, בלימוד התורה. כל דבר בנגינה ובשמחה וממש בחיל ורעדה, וכל מילה היוצאת מפיו היתה כגחלי אש.

שאל החסיד את הרבנית: "האם כך נוהג הרב תמיד, בכל זמן?"

אמרה לו: "בוודאי כך הוא."

תמה: "מדוע לא יוכל הרב להתפלל או ללמוד יותר ברגיעה?"

ענתה לו הרבנית: "כיון שהרב בוער בקרבו ויודע תכליתה של כל תפילה, או דיבור קודש, וחשוב לו שכל מילה תהיה מאירה ומכוונת."

האורח, שהיה באמתחתו סכום כסף נכבד, ביקש להשאירו למשמרת אצל אשת הרב.

במוצאי שבת ביקש מאשת הרב לקבל משכונו חזרה.

אמרה לו: "לא היו דברים מעולם!"

מיד קצף אותו חסיד: "והרי אמש בערב שבת הפקדתי אצלך סכום כה גדול ואיך לא תזכירי?"

אמרה לו: "הנך שקרן ולא היו דברים מעולם!"

אז צעק צעקות גדולות ומרות על איבוד כספו. מיד החלה הרבנית להרגיעו: "החשבת שבאמת שכחתי מכספך, חלילה! אלא ברצוני היה להראות לך עד כמה האדם מסוגל לצעוק ולרתוח על דבר שחפץ בו. אם כן לפי זה תבין מדוע כבוד הרב כ"כ מבטא כל מילה מהברכות והתפילות, בחמימות ובעוז כי הדבר חשוב לו ביותר ויודע הוא עד כמה הדברים פועלים. נמצינו למדים, כשלאדם הדבר כואב באמת אזי אינו עושה זאת בשלווה ובשקט אלא בהתלהבות וחמימות.

את זה רצה למנוע עמלק והיו לו סיבות טובות לכך.

(אור דניאל)